

A dark, arched bowl filled with a variety of dried flowers. The flowers include pale yellow and pink carnations, blue cornflowers, and a large, multi-petaled yellow flower. The background is black, making the dried flowers stand out.

2023

J A A R V E R S L A G

V E E N K O L O N I A A L
MUSEUM VEENDAM

INHOUD

VEENKOLONIAAL
MUSEUM VEENDAM

VOORWOORD	5	PUBLICATIES	31
		2SPRAAK, Afrika ontdekken in textiel	31
IMPRESSIES VAN HET JAAR	6	Dorus Roovers, Veluws kunstenaar	
Herijking ten behoeve van het		herontdekt in Groningen	31
Museumregister	6	Groningen Zeilt - 19e eeuwse	
Leader project Familietrouw	7	scheepsportretten en hun verhalen	31
Succesvolle reis naar Estland en Letland	8	Omzien naar het museum	32
		Veenkoloniale Volksalmanak	32
ORGANISATIE			
STICHTING VEENKOLONIAAL MUSEUM	9	TENTOONSTELLINGEN	33
BEZOEKERSCIJFERS 2023	12	ACTIVITEITEN	39
EDUCATIE	13	ONDERSTEUNING COLLEGA MUSEA	46
PUBLIC RELATIONS	14		
FINANCIËN	17		
SPONSOREN / FONDSSEN / SUBSIDIE /			
CLUB VAN 100	19		
COLLECTIEBEHEER EN VORMING	20		
COLLECTIE - TOP 10 AANWINSTEN	21		

Fotografie: Ruud Ugen en Gerrit Dopper
(tenzij anders vermeld).
Afbeelding omslag: Stulp met bloemen,
collectieaanwinst 11 april 2023

VOORWOORD

Het jaar 2023 was voor alle musea inmiddels het vierde jaar dat ze geplaagd werden door tegenslagen. Vanwege de corona maatregelen waren de jaren 2020 en 2021 regelrechte rampjaren. Het jaar 2022 kwam maar langzaam op gang. Bezoekers bleven voorzichtig, en daar kwam de Oekraïne oorlog nog eens bovenop. Stijgende gasprijzen waren al een voorbode dat 2023 financieel gezien opnieuw een moeilijk jaar zou worden. En dat werd het. Een forse naheffing op de energienota, maar ook nog forse stijgingen van de lonen. Hierdoor was 'schraalhans' ineens 'keukenmeester' en moesten we de ambities naar beneden bijstellen. Maar gelukkig kwamen de bezoekers weer terug en kwamen we weer bijna op het peil van 2019. Omdat we de entreprijs verhoogd hadden van € 9,50 naar € 12,00 waren de binnengekomen gelden aan entrees hoger dan normaal, maar het compenseerde niet de verhogingen van de lonen en de gestegen energielasten. Gelukkig was er ondersteuning van de stichting Vrienden, de provincie en enkele fondsen. Feit is dat musea die geheel of gedeeltelijk afhankelijk zijn van gemeentelijke subsidies het de komende jaren extra zwaar krijgen omdat gemeentes weinig ruimte in hun begrotingen hebben. Positief is echter dat de vele vrijwilligers ons trouw zijn gebleven en de bezoekers de weg naar het museum weer weten te vinden. En minstens zo belangrijk, als ze ons eenmaal hebben bezocht, zijn ze blij verrast over wat we te bieden hebben.

Samen met ons team zijn we er in geslaagd om ook in 2023 een keur aan activiteiten te organiseren. Daarnaast waren we in de gelukkige omstandigheid dat we, dankzij bijdragen van onder andere de gemeente Veendam en de provincie Groningen, voor twee projecten gastconservatoren konden inhuren.

Het jaar 2023 stond ook in het teken van herijking voor het Museumregister. Voor het museum is het van groot belang om Geregistreerd Museum te blijven. Als Geregistreerd Museum zijn we in staat om bruikleen van andere musea aan te vragen en mogen we de Museumkaart accepteren. Niet onbelangrijk, want meer dan 60 % van onze bezoekers komt met deze kaart binnen. Tijdens het schrijven van het jaarverslag ontvingen we het bericht dat we succesvol door de audit gekomen zijn.

Hendrik Andries Hachmer, directeur

Anthonie Winkler Prins

IMPRESSIES VAN HET JAAR

HERIJKING TEN BEHOEVE VAN HET MUSEUM-REGISTER

Voor het museum was deze audit inmiddels de tweede herijking. Als één van de eerste musea in de provincie Groningen behaalde het Veenkoloniaal Museum in 2001 de status van Geregistreerd Museum. Inmiddels zijn de eisen flink opgeschroefd. Voor een organisatie die vooral op vrijwilligers draait, is daarom voorlichten van vrijwilligers erg belangrijk. Immers ook zij dienen zich te houden aan museale gedragscodes. Het museum wil een veilige haven zijn voor iedereen, ongezien komaf of geaardheid.

Niet onbelangrijk is dat men zich elke dag realiseert dat men werkzaam is in een museum. Een museum met een soms erg kwetsbare collectie. Het voorkomen van schade is daarom van groot belang. Helaas beschikken we niet over de mogelijkheid om zovende, op rails draaiende opbergsystemen aan te brengen. Enerzijds zou het gewicht voor de vloeren op ons zolderdepot bij het aanbrengen van professionele rekken te groot worden. Anderzijds is de kapconstructie een belemmering voor de hoogte. Het museum is tot een goede tussenoplossing gekomen. Het merendeel van onze kunstcollectie hebben we, indien het formaat dit toelaat, opgeborgen in zuurvrije dozen, die als een soort boeken in de stellingen staan. Het grote voordeel is dat er daardoor geen schade ontstaat aan lijsten bij het uithalen van schilderijen. Tijdens de audit bleek dat men blij verrast was over deze oplossing.

IMPRESSIES VAN HET JAAR

LEADER PROJECT FAMILIETROUW

In 2023 werd, in samenwerking met museumwerf Wolthuis te Sappemeer, de oude uit 1894 daterende spitse praam Familietrouw zo veel als mogelijk in oude staat terug gebracht. Het schip kreeg nieuwe luiken, de lieren zijn gereviseerd, het roer is vervangen en het vooronder opgeknapt. Voorts slaagden we erin om de vrijwilligersgroep, die actief betrokken is bij het schip, te verjongen. Dit is belangrijk, want we willen het schip zo lang mogelijk in de vaart houden.

IMPRESSIES VAN HET JAAR

SUCCESSVOLLE REIS NAAR ESTLAND EN LETLAND

Al vanaf 2007 organiseert het Veenkoloniaal Museum te Veendam succesvolle reizen naar Estland en Letland. Eind april reisde een klein gezelschap met het Veenkoloniaal Museum mee naar de Letse hoofdstad Riga, van waaruit met een bus de reis werd voortgezet naar Cesis, Valga en Tartu. Ook werd een bezoek gebracht aan het Peipusmeer en aan het meer van Pskov. Helaas waren er enkele deelnemers afgevallen vanwege de Oekraïne-oorlog. Reisleiders Hendrik Andries Hachmer en Frederik Erens benadrukten dat als de Baltische Landen worden aangevallen, dit gevolgen heeft voor heel Europa. De deelnemers hadden, vooral omdat ze kennis maakten met het Letse en Estse platteland en prachtig weer troffen, daarom geen spijt van het bezoek aan beide landen. Ook de prachtige zandstranden waar bijna geen toerist was te vinden, maakten indruk en nodigden uit tot zonnebaden. Enkele deelnemers waagden zich zelfs in het nog ijskoude water. De hele week konden we genieten van een staalblauwe lucht en zeer aangename temperaturen tussen de 18 en 20 graden.

Tartu is 2024 Culturele hoofdstad van Europa. In 2023 liep men daar al op vooruit. Foto: H.A. Hachmer.

ORGANISATIE STICHTING VEENKOLONIAAL MUSEUM

ORGANISATIE

De Stichting Veenkoloniaal Museum kent een Bestuur en een Raad van Advies. Het Bestuur en de Raad van Advies kwamen in 2023 vier keer bijeen. De dagelijkse leiding berust bij de directeur.

De directeur weet zich gesteund door een administratief medewerker, die ook veel vormgevingswerk verricht; een receptie-medewerker, die ook de inkoop voor de museumwinkel verricht; een medewerker publieksbegeleiding, die ook de coördinatie van de vrijwilligers op zich neemt; een registrator, die de collectie beschrijft en een conservator, die naast collectiebeheer, ook actief betrokken is bij de organisatie en het voorwerk voor tentoonstellingen.

Het museum biedt een inspirerende werkomgeving met betaalde en onbetaalde medewerkers, waarin iedereen zijn of haar talenten optimaal kan benutten.

MEDEWERKERS IN VASTE DIENST

Hendrik Andries Hachmer, directeur, 36 uur, nevenfuncties: bestuurslid Nederlands Baltische Vereniging (onbezoldigd), lid Leader Advies Groep (LAG) (onbezoldigd) • Celine Vister, conservator, 24 uur • Erik van der Wal, administratief medewerker, 36 uur • Jan Kuiper, registrator, 32 uur (loonsubsidie-regeling) • Marleen Strikkers, medewerker publieksbegeleiding, 16 uur • Marjan Meijer, receptiemedewerker, 16 uur.

CAO

Medewerkers van de Stichting Veenkoloniaal Museum vallen onder de cao Welzijn. Daar is destijds voor gekozen omdat er toen nog geen museum cao was. Om niet tot een pensioenbreuk te komen hebben we er unaniem voor gekozen om in de oude cao te blijven. Het museum voldoet aan de Fair Practice Code. Musici en kunstenaars die als ZZP-er worden ingehuurd krijgen een marktconforme vergoeding. Te vaak werden in het verleden sprekers, maar ook musici, met een boekenbon 'beloond'. Omdat we voor een eerlijke beloning gaan, is vooral het organiseren van activiteiten duurder geworden. Om binnen het budget te blijven organiseren we iets minder activiteiten om toch zorg te kunnen dragen voor een eerlijke beloning. Het Veenkoloniaal Museum biedt zowel de medewerkers als vrijwilligers de mogelijkheid om zich verder te ontplooiën. Te denken valt bijvoorbeeld aan cursussen opgezet door de Museumvereniging, Erfgoedpartners, de Groninger Archieven, maar ook expertmeetings binnen Cultuurcentrum van Beresteyn

BESTUUR (ONBEZOLDIGD)

De Stichting Veenkoloniaal Museum is een kleine organisatie en heeft gekozen voor het bestuursmodel. April 2023 is het huidige bestuur afgetreden en zijn er nieuwe bestuursleden aangetreden. Ook zijn de statuten van het museum gewijzigd, zodat ook daarin de geldende museale gedragscodes zijn opgenomen.

- H. Prins, voorzitter, (aangetreden 7-3-2017, aftredend 11-04-2023, niet herkiesbaar), nevenfuncties: voorzitter Sint Martinus, voorzitter Sociëteit Heren op Leeftijd
- M. Inklaar, penningmeester, (aangetreden 28-05-2019, aftredend 11-04-2023, herkiesbaar), nevenfuncties: secretaris Rotary Pekela, penningmeester EHBO Winschoten
- M. van Delden, (aangetreden 05-06-2018, aftredend 11-04-2023, niet herkiesbaar)
- B. Buining, (aangetreden 07-03-2017, aftredend 11-04-2023, niet herkiesbaar), nevenfuncties: voorzitter Stichting Orgel 1526 Scheemda, bestuurslid Stichting Liberaal Archief Groningen, bestuurslid Stichting Hermans Dijkstra, Midwolda

Het nieuw bestuur bestaat uit:

- M. Inklaar, voorzitter, (aangetreden 28-05-2019, aftredend per 11-04-2026, herkiesbaar), nevenfuncties: penningmeester EHBO Winschoten, secretaris Rotary Pekela
- E. Drenth, penningmeester, (aangetreden 11-04-2023, aftredend per 11-04-2026, herkiesbaar), nevenfunctie: Lid Raad van Toezicht Het Oversticht Zwolle
- G.K.E. Draijer, (aangetreden 11-04-2023, aftredend per 11-04-2026), nevenfunctie: Lid raad van toezicht van St. Oosterlengte (aftredende 11-04-2026, herkiesbaar)
- J.J. Koopmans, (aangetreden 11-04-2023, aftredend per 11-04-2026, herkiesbaar),

ORGANISATIE STICHTING VEENKOLONIAAL MUSEUM

nevenfuncties: Werkgroep Maritime Skiednis (Fryske Akademy), Secretaris Algemene Politiek VVD Groningen

- J.N. Wilkens, (aangetreden 11-04-2023, aftredend per 11-04-2026, herkiesbaar), geen nevenfuncties

RAAD VAN ADVIES (ONBEZOLDIGD)

De Raad van Advies dient als steunorganisatie en ondersteunt en adviseert de directie en het bestuur bij specifieke vragen, bijvoorbeeld m.b.t. het ontplooiën van educatieve activiteiten of een donateursactie. Zowel de leden van het bestuur als de Raad van Advies voeren hun werkzaamheden onbezoldigd uit.

- H. R. Oosterveld, voorzitter,
- R.H. Smit,
- H. Jasken
- G.J. Strating
- R. Feenstra
- J. Onderwater,
- G. Frumau
- R. Weijs
- J. Anneveldt
- H. Vegter

VRIJWILLIGERS

Om structuur aan te brengen in de organisatie van vrijwilligers zijn deze in werkgroepen ondergebracht.

We kennen navolgende werkgroepen met zeer diverse taken:

- Receptie
- Rondleiders
- Textiel
- Familietrouw (schippers voor ons uit 1894 daterende museumschip)
- Chevy (chauffeurs voor onze uit 1928 daterende vrachtauto van expeditiebedrijf Jonker)
- Scanner/beeldbank
- Collectiebeheer
- Onderhoud/reparatie

ANBI STATUS

Het museum bezit de culturele ANBI status die schenken aan het museum voor bedrijven en particulieren extra aantrekkelijk maakt.

Een sponsorcommissie is gestart met het actief benaderen van bedrijven om meer sponsors binnen te krijgen. Daarnaast proberen vrijwilligers binnen onze regio actief donateurs te werven.

GEREGISTREERD MUSEUM

De audit voor de herijking voor Geregistreerd Museum nam meer tijd in beslag dan gedacht. We wisten medio 2023 alles af te ronden.

Om aan de nieuwste eisen te kunnen voldoen werd in het hele museum nieuwe apparatuur aangebracht om de temperatuur en de luchtvochtigheid te kunnen meten. Verder werden de statuten van het museum aangepast aan de eisen van deze tijd. Zowel leden van de vaste staf, alsmede nieuwe bestuursleden bezochten onder andere een Fair Practice Lab en informatiebijeenkomsten over de museale codes.

Art Salvage

Om accuraat op eventuele calamiteiten, zoals water- en of brandschade, te kunnen reageren, is een contract afgesloten met Art-Salvage. Zij kunnen bij een calamiteit in de collectie binnen 24 uur assisteren en voor een professionele afhandeling van schade kan zorgen.

Vertrouwenspersonen

De Gedragscodes zijn van groot belang om niet alleen de kwaliteit van onze collectie en de procedures te garanderen, maar ook om, zowel voor de vrijwilligers als voor medewerkers, een veilige werkvloer te creëren. Binnen het team zijn in 2023 drie vertrouwenspersonen aangewezen waar medewerkers/vrijwilligers terecht kunnen met klachten over ongewenst gedrag of onveilige situaties.

ORGANISATIE STICHTING VEENKOLONIAAL MUSEUM

Gastconservatoren

Dankzij bijdragen van, onder andere de gemeente Veendam en de provincie Groningen, waren we in staat om voor twee exposities gastconservatoren in te schakelen.

Odilia Okonga uit Enschede bezorgde ons een mooie expositie en een even mooie catalogus over moderne Afrikaanse mode. Aanleiding tot de tentoonstelling *2Spraak-Afrika ontdekken in textiel* was de aanwezigheid van enkele Afrikaanse kledingstukken in ons textielcollectie. In overleg met Odilia Okonga werd besloten om in de expositie op zaal Afrika op een positieve wijze voor het voetlicht te plaatsen. Gekozen werd voor kleding waarbij de drager een verhaal wil vertellen. De expositie ging op 26 november 2023 open voor het publiek.

Onze andere gastconservator was Jacolien Wubs. In onze museumcollectie bevindt zich een uitgebreide verzameling tekeningen en schetsen van Veendam beeldhouwer Hendrik Antonius ter Reegen (1872-1973). Zijn heiligenbeelden, preekstoelen, banken, doopvonten en andere kerkmeubels, zijn tot op de dag van vandaag te zien in kerken in het noorden van Nederland, maar zijn naam is nog maar bij weinigen bekend. Het was al jaren onze grote wens om een expositie over de Veendamse beeldhouwer te organiseren. Tot twee keer toe haakten studenten die de expositie zouden voorbereiden af, maar Jacolien Wubs uit Groningen bleek uit het goede hout gesneden.

Als conservator heeft ze al ervaring opgedaan bij Museum het Catharijne Convent. Na verdere inventarisatie van ons werk en werk in Noord Nederland, waren we eind 2023 zover dat we zeker wisten dat in 2024 de tentoonstelling met werken van Ter Reegen op zaal zouden komen te staan.

Stagiaires

De stagiaire van 2023 was Ninthe Oosterveld, MAVO 3, Winkler Prins. Ze heeft stagegelopen van februari tot en met april 2023.

BEZOEKERSCIJFERS

Het bezoekersaantal (26.326) is dit jaar verder opgekrabbeld, maar loopt nog 681 bezoekers achter op 2019. Individueel bezoek (inclusief Museum-kaarthouders) is behoorlijk toegenomen en loopt nu 643 bezoekers voor op 2019.

Het aantal groepsbezoeken is wat afgenomen, hoewel de scholen in groten getale weer met de Kunst- en Erfgoedbus kwamen. Andere soorten groepen, bijeenkomsten e.d. bleven wel wat achter en het waren veelal kleine groepjes. De cursisten van Instituut Dante, met wekelijks gemiddeld 20-25 deelnemers, waren er dit voor- en najaar ook weer. Het gaat om een cursus geschiedenis, kunst en cultuur. Nieuw is het Taalhuis met 8-10 deelnemers die wekelijks bij ons in het museum een beschutte plek hebben, afgeschermd van bezoekers. Activiteiten zijn weer op het niveau van 2019.

EXTERNE PRESENTATIES

Zowel de directeur als de conservator verzorgen externe lezingen. In 2023 werden ze uitgenodigd in Gieten, Groningen, Zuidhorn en Nieuw Buinen. Er waren dit jaar geen externe presentaties of tentoonstellingen.

SAMENWERKING VANBERESTEYN

In samenwerking met de participanten zijn er diverse activiteiten georganiseerd zoals *OET!*, de openingsmanifestatie van het theaterseizoen. Een ander groot evenement was de *Microscopendag*, die op 4 november gehouden werd in het kader van het 70-jarig jubileum van de Nobelprijs natuurkunde van Frits Zernike. Bij 70 locaties in de provincie Groningen werd door de RUG een microscoop geplaatst. Ook hebben wij via Avebe nog een microscoop te leen gehad.

Eén keer in de twee weken is er participantenoverleg waarbij de gezamenlijke activiteiten worden gecoördineerd. In 2023 vormden we ook een gezamenlijk BHV-team en werden er gezamenlijke ontruimingsoefeningen georganiseerd.

ACTIVITEITEN

Veel (vaste) activiteiten konden dit jaar weer plaatsvinden. Er waren openingen, lezingen, kinderactiviteiten, een cursus Jugendstil (voorjaar) en Art Deco (najaar), Neutenschaiten, Open Monumentendag, Boekenmarkt en de jaarlijkse Vriendendag. Daarnaast werden we in 2023 ook aangewezen tot een officiële Trouwlocatie voor de gemeente Veendam.

Totaal aantal museumbezoekers over 4 jaar

	2020	2021	2022	2023
TOTAAL	12.350	7.679	20.412	26.326
individueel	3.542	4.421	4.683	5.578
groep	1.218	926	4.707	3.495
activiteiten	2.782	152	6.627	10.430
MK houders	4.808	2.180	4.395	6.823

SPEURTOCHTEN

Er werd ook dit jaar veel gebruik gemaakt van de bestaande speurtochten.

ERFGOEDTRAJECTEN

Dit jaar is het schoolbezoek helaas wat afgenomen. De scholen die kwamen waren voornamelijk scholen die zich aanmeldde voor de Kunst- en Erfgoedbus. Daarnaast was er ook nog spontaan schoolbezoek.

ERFGOEDSCHATTEN

(24 leerlingen tegenover 31 in 2022).

Dit jaar kwam er één school voor het project 'Van aardappel tot snoep'.

Er was geen enkele aanmelding voor 'Schip vol Verhalen' (bezoek aan de Familietrouw).

KUNST-EN ERFGOEDBUS

(851 leerlingen tegenover 943 leerlingen in 2022).

Dit jaar hebben 36 schoolgroepen van 23 scholen

het museum bezocht met de Kunst- en Erfgoedbus. De scholen kwamen uit Appingedam, Delfzijl, Farmsum, Groningen, Haren, Hoogezand, Mussel, Musselkanaal, Onstwedde, Oude Pekela, Scheemda, Schildwolde, Sellingen, Stadskanaal, Ter Apel, Vlagtwedde, Westerlee, Winschoten en Winsum.

Het programma voor deze scholen duurt twee uur en omvat een inleiding met filmpjes, daarna een rondleiding in kleinere groepjes en tot slot de speurtocht. Deze bezoeken lopen van januari-mei en half oktober-december.

MUSEUMPROJECTEN

(202 leerlingen tegenover 206 leerlingen in 2022).

Naast de scholen voor de Kunst- en Erfgoedbus kwamen ook nog scholen uit Hoogezand en Veendam op bezoek voor onze museumprojecten. De Winkler Prins Scholengemeenschap (voortgezet onderwijs) kwam dit najaar voor de exposities *Groningen Zeilt* en *2Sprak, Afrika ontdekken in textiel* (20 leerlingen).

En 12 leerlingen van de Praktijkschool brachten een bezoek.

Ook kwam de school met 63 uitwisselingsleerlingen. Het Aletta Jacobs uit Hoogezand kwam in juli met 107 leerlingen van de VMBO brugklassen (project 'Verken je omgeving').

DIVERS SCHOOLBEZOEK (BASISSCHOLEN)

Naast de Kunst- en Erfgoedbus kwamen er nog vijf scholen op bezoek (262 leerlingen), bijvoorbeeld in het kader van een project op school.

Zij kwamen uit Blijham, Oude Pekela en Veendam.

EN VERDER

Ook de studenten Nederlands van de Evangelisches Bildungszentrum Ostfriesland-Potshausen uit Ostrhauderfehn kwamen weer in de zomer met twee groepen (43 studenten) naar het museum. Zij bezoeken dan het museum en de begraafplaats. Verder in de voorjaars- en herfstvakantie 41 kinderen van twee verschillende kinderdagverblijven.

Totaal basisonderwijs, voortgezet onderwijs en overig

	2020	2021	2022	2023
Basisonderwijs	284	357	1.662	1.137
Voorgezet onderwijs	35	55	206	202
Overig onderwijs	1.218	0	122	84
TOTAAL	2.782	412	1.990	1.423

Overzicht bezoekersaantallen onderwijs

	2020	2021	2022	2023
Aantal groepen	15	17	82	56
Aantal leerlingen en studenten	324	412	1.990	1.423

PUBLIC RELATIONS

Het Veenkoloniaal Museum beheert twee websites: de basiswebsite veenkoloniaalmuseum.nl en de website scheepsindex.nl. Bij de laatste site is een deel van de maritieme collectie gekoppeld aan namen van schepen en kapiteins. De website is in 2020 geadopteerd door de Koninklijke Bibliotheek als digitaal erfgoed en er worden door de KB backups gemaakt.

Social Media

We blijven ons richten op het verkrijgen van zoveel mogelijk reviews bij TripAdvisor, Google, Facebook en Zoover. Actief zijn we vooral op Facebook, Instagram en Google.

Facebook

Het aantal volgers op Facebook nam verder toe en is gestegen tot 5.448. Drie medewerkers posten regelmatig berichten op Facebook. Op Facebook ontvingen we 62 reviews met een gemiddeld cijfer van 5,3.

Google

We beschikken over een Google account waardoor we zelf berichten kunnen toevoegen aan het infoblok van Google.

Instagram

In 2017 zijn we gestart met Instagram.

In 2023 hadden we 906 volgers. Instagram is deels gekoppeld aan Facebook.

- volgers op Instagram 2021: 776
- volgers op Instagram 2022: 848
- volgers op Instagram 2023: 906

Voor openingen van tentoonstellingen worden altijd persberichten verzonden naar de (lokale) media en historische verenigingen. Ook wordt er regelmatig geadverteerd in magazines gericht op de doelgroepen waarvan we denken dat deze geïnteresseerd zijn in onze wisselexposities.

In juli hebben we, samen met het Keramisch Museum Goedewagen, een nieuwe (dubbele) folder ontworpen en verspreid over de drie noordelijke provincies.

PUBLIC RELATIONS

April

De roemruchte sociëteit, hotel en theater Veenlust in Veendam werd deze maand herdacht in het plaatselijke Veenkoloniaal Museum. Meer dan een eeuw was Veenlust het cultureel treffpunt van de veenkoloniën. In de begindagen trok het complex - met parkachtige Veenlusttoene (tegenwoordig een grote parkeerplaats), evenementen- en feestterrein en de paardenrenbaan waar ook motorraces

gehouden werden en in de winter geschaatst kon worden - drommen publiek. Veenlust werd in 1997 door een brand grotendeels verwoest. Het complex ging plat. Tot ontsteltenis van vele Veendamers werd alles afgebroken en verdween uniek materiaal bij het grof vuil. In 2000 waren de laatste resten geruimd en werd gestart met de bouw van een appartementencomplex.

Staat van baten en lasten over 2023

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
		€	€	€
Baten				
Baten van particulieren	(7)	8.626	-	10.234
Sponsorbijdragen	(8)	6.200	11.000	4.550
Subsidiebaten	(9)	317.935	291.985	328.166
Som van de geworven baten		332.761	302.985	342.950
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	(10)	112.868	60.837	61.720
Overige baten	(11)	145.084	102.500	29.697
Som der baten		590.713	466.322	434.367
Lasten				
Besteed aan de doelstellingen				
Tentoonstellingen	(12)	44.955	16.000	21.783
Activiteiten	(13)	7.387	1.500	-62
Educatie	(14)	1.034	1.500	540
Collectie	(15)	4.712	2.000	-5.000
Overig	(16)	-3.246	-	-5.393
		54.842	21.000	11.868
Kosten van beheer en administratie				
Personeelslasten	(17)	285.782	302.969	246.471
Afschrijvingen	(18)	4.546	3.900	5.885
Huisvestingslasten	(19)	113.895	83.232	88.410
Exploitatielasten	(20)	392	-	289
Kantoorlasten	(21)	19.981	4.577	17.600
Autolasten	(22)	5.296	-	2.828
Verkooplasten	(23)	11.724	10.000	8.171
Algemene lasten	(24)	23.579	28.454	21.436
Publicaties	(25)	9.195	8.323	7.473
		474.390	441.455	398.563
Saldo voor financiële baten en lasten		61.481	3.867	23.936
Rentelasten en soortgelijke lasten	(26)	-1.543	-	-1.107
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening		59.938	3.867	22.829
Buitengewone baten	(27)	-	-	10.356
Saldo		59.938	3.867	33.185
Resultaatbestemming				
Continuïteitsreserve		25.405	-	-
Bestemmingsreserves		-3.777	-	7.540
Overige reserves		14.676	3.867	25.106
Bestemmingsfondsen		23.634	-	539
		59.938	3.867	33.185

Toelichting op de financiën

Eigenlijk kunnen we heel kort zijn: onverwachts hoge energiekosten en stijgende lonen, maar daar tegenover meer bezoekers en meer inkomsten uit de entrees en de omzet uit de museumwinkel. De omzet van de webwinkel nam daarentegen weer fors af. Helaas wogen de extra inkomsten niet op tegen de onverwachts hoge uitgaven en zo kwamen heel veel musea in 2023 in de financiële problemen. Dankzij ruimhartige bijdragen van de provincie Groningen, enkele fondsen en de Vrienden van het Veenkoloniaal Museum wisten we de zaken in het verslagjaar op orde te houden. Onze algemene reserve groeide van € 33.185 naar € 59.938.

Ook was het jaar 2023 nog het jaar van een inhaalslag van exposities die in het jaren 2020/21 niet door konden gaan. Hierdoor liggen de uitgaven voor exposities en activiteiten hoger dan begroot. Eén van de doorgeschoven exposities is de tentoonstelling over de beeldhouwer Hendrik Anthonius ter Reegen. Deze zou in 2023 plaats vinden, maar vanwege recht op ouderschapsverlof en een operatie met een daaraan gekoppelde herstelperiode van een vaste medewerker is besloten om deze nogmaals door te schuiven naar 2024 en reeds ontvangen fondsbijdragen voor de tentoonstelling te reserveren.

De geormerkte reserve nam af omdat diverse doelen zijn bereikt. Ook is er flink geïnvesteerd in ons museumschip. Nieuw is het Zilverfonds. In de 19de eeuw waren in de Groninger Veenkoloniën tientallen goud- en zilversmeden actief en toch is daarvan nog weinig in onze collectie terug te vinden.

Resultaat

Vergelijkend overzicht

Het resultaat over 2023 bedraagt € 59.938 tegenover € 22.829 over 2022. De resultaten over beide jaren kunnen als volgt worden samengevat:

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022	Verschil 2023	Verschil realisatie-begroting 2023
	€	€	€	€	€
Baten					
Baten van particulieren	8.626	-	10.234	-1.608	8.626
Sponsorbijdragen	6.200	11.000	4.550	1.650	-4.800
Subsidiebat	317.935	291.985	328.166	-10.231	25.950
Som van de geworven baten	332.761	302.985	342.950	-10.189	29.776
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	112.868	60.837	61.720	51.148	52.031
Overige baten	145.084	102.500	29.697	115.387	42.584
Bruto-omzetresultaat	590.713	466.322	434.367	156.346	124.391
Lasten					
Besteed aan de doelstellingen					
Tentoonstellingen	44.955	16.000	21.783	23.172	28.955
Activiteiten	7.387	1.500	-62	7.449	5.887
Educatie	1.034	1.500	540	494	-466
Collectie	4.712	2.000	-5.000	9.712	2.712
Overig	-3.246	-	-5.393	2.147	-3.246
	54.842	21.000	11.868	42.974	33.842
Kosten van beheer en administratie					
Personeelslasten	285.782	302.969	246.471	39.311	-17.187
Afschrijvingen materiële vaste activa	4.546	3.900	5.885	-1.339	646
Huisvestingslasten	113.895	83.232	88.410	25.485	30.663
Exploitatielasten	392	-	289	103	392
Kantoorlasten	19.981	4.577	17.600	2.381	15.404
Autolasten	5.296	-	2.828	2.468	5.296
Verkooplasten	11.724	10.000	8.171	3.553	1.724
Algemene lasten	23.579	28.454	21.436	2.143	-4.875
Publicaties	9.195	8.323	7.473	1.722	872
Som der lasten	474.390	441.455	398.563	75.827	32.935
Resultaat	61.481	3.867	23.936	37.545	57.614
Financiële baten en lasten					
Rentelasten en soortgelijke lasten	-1.543	-	-1.107	-436	-1.543
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	59.938	3.867	22.829	37.109	56.071
Buitengewone baten	-	-	10.356	-10.356	-
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	59.938	3.867	33.185	26.753	56.071

Feiten en cijfers

Fondsen en projecten

Familietrouwfonds *	7.441
Oostzeefonds **	23.121
Zilverfonds	3.259
Loonkostenfonds ***	29.440
Grommo	6.143
Ter Reegen	6.236

* Het schip Familietrouw is een varend monument en behoort tot de collectie van het Veenkoloniaal museum. Jaarlijks komen inkomsten binnen via zogeheten redercedulen en overige giften. Onkosten worden jaarlijks verrekend.

** Het Oostzeefonds is geoormerkt geld voor de samenwerkingsprojecten met culturele instellingen in Letland en Duitsland, waarmee we van oudsher historische contacten onderhielden.

*** Het loonkostenfonds is opgericht om eventuele onverwachte loonkosten te kunnen betalen. Het museum wil ook de komende jaren werken aan een continuïteitsfonds om onze financiële positie te verbeteren.

SPONSOREN / FONDSSEN / SUBSIDIE / CLUB VAN 100

HOOFDSPONSOREN

SUBSIDIEGEVERS

SPONSOREN

FONDSSEN

CLUB VAN 100

Aannemersbedrijf Ketelaar, Wildervank
 De Gezonde Apotheek, Veendam
 Drukkerij Reinier van der Kooi, Veendam
 Faber reklame, Veendam
 Financieel Online, Scheemda
 Hoveniersbedrijf Richard Reijersen, Blijham
 Interfit installatietechnieken, Winschoten
 Media Noord, Winschoten
 Molema Salarisadministraties en Advies,
 Wildervank
 NNRD, Drachten
 Schildersbedrijf Arends, Oude Pekela
 Swawek B.V., Veendam
 Tandzorg Wildervank, Wildervank
 XRYPZ Mediaproducties, Groningen
 Zechsal, Veendam
 Zintel, Veendam
 Zonnestudio Solina, Veendam

COLLECTIEBEHEER EN FORMING

HOE HET BEGON

De Stichting Veenkoloniaal Museum bestaat sinds 1939, maar enkele collectieonderdelen zijn al eerder opgenomen geweest in de voorganger van het museum. De basis van het museum is al in 1911 gelegd toen burgemeester Jhr. Mr. Dr. E. A. van Beresteyn op de zolder van het gemeentehuis begon met het verzamelen van voorwerpen die betrekking hadden op de geschiedenis van de Veenkoloniën. Deze traditie werd voortgezet door burgemeester F.J. de Zee. Er ontstond een Vereniging voor Veenkoloniale Oudheidkunde die in 1939 is omgezet in Stichting Veenkoloniaal Museum. In 1941 organiseerde ze haar eerste kunstexpositie met werken van de schilder Dorus Roovers. Na de oorlog werd de collectie steeds verder uitgebreid en het verzamelgebied vergroot richting de Oude Groninger Veenkoloniën. Het museum richt zich sinds die tijd met het verzamelbeleid vooral op vier speerpunten: de vervening, de opkomst van landbouw en zeevaart en de landbouwindustrie, bestaande uit de zetmeelindustrie en de (stro-)kartonindustrie. Daarnaast bezit het museum nog een kunstcollectie met werken van kunstenaars die geboren zijn in de regio, zoals Nico Bulder, Herman Mees, Bart Peizel en Geert Hendrik Streurman.

REALISATIE MEERJARENBELEIDSPLAN

In het meerjarenbeleidsplan zijn we er van uitgegaan dat we de komende vijf jaar, bij wissel-tentoonstellingen, meer gebruik gaan maken van onze eigen collectie. We zijn hier in 2023 ook in geslaagd. Het grote voordeel hiervan is dat alle te exposeren collectiestukken nog eens kritisch tegen het licht gehouden worden en waar nodig geres-taureerd.

De collectie groeit de laatste jaren minimaal omdat er bij de aanbidding van schenkingen bewuste keuzes worden gemaakt. Eén van de criteria is dat voorwerpen, foto's en documenten binnen een van onze vier totems moet vallen. Ook kijken we of er niet vergelijkbare objecten in de collectie aanwezig zijn. Nieuw is de vorming van het Zilverfonds. Dankzij dit fonds zijn we in de gelegenheid om onze zilvercollectie, die nu nog erg beperkt is, uit te breiden met zilver uit onze regio.

Feiten en cijfers

Collectie aanwinsten

Boeken	-
Documenten	77
Foto's	67
Voorwerpen	109
Textiel	10

DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING

Medewerkers van het museum volgden dit jaar diverse cursussen voor collectiebehoud. Zo werd afgereisd naar Vlaardingen om deel te nemen aan cursussen van Art Salvage en Groningen voor cursussen van Erfgoedpartners.

G.H. Streurman, *Bomen*. Coll: Veenkoloniaal Museum

COLLECTIE - TOP 10 AANWINSTEN

OLIEVERFSCHILDERIJ DORUS ROOVERS, KORENSCHOVEN BIJ AVONDGLOREN

In maart 2023 verkreeg het Veenkoloniaal Museum via een schenking een tweetal schilderijen van Dorus Roovers, een olieverfschilderij en een houtskooltekening.

Omdat het olieverfschilderij veel aanslag bevat, zal het worden gerestaureerd.

"Het stamt uit de nalatenschap van de familie van mijn moeder, de familie Brounts. Het hing altijd bij mijn grootouders, later bij mijn ouders en toen bij ons", zegt de schenkster.

Korenschoven, hooimijten en vlashokken, het zijn onderwerpen die regelmatig terugkeren op werken van Roovers. Hij schildert het rurale landschap niet alleen op de Veluwe, maar vanaf 1943 ook in de provincie Groningen op zijn onderduikadressen.

COLLECTIE - TOP 10 AANWINSTEN

OLIEVERFSCHILDERIJ HERMAN MEES (1880-1964), DIRK OLAV EVERTS

Dit portret van Dirk Olav Everts als 7-jarig jongetje is destijds vervaardigd door de in Rotterdam woonachtige kunstenaar Herman Mees.

Hermanus Ellen (Herman) Mees (Veendam, 19 september 1880 – Zuidlaren, 28 november 1964) was een Nederlandse kunstschilder, gespecialiseerd in portretten.

Herman Mees is een telg uit het Veendammer geslacht Mees en zoon van de huisarts Willem Mees en Geertruida Hermina Oving. Hij verhuisde in 1897 met zijn familie van Veendam naar Rotterdam. Daar legde Herman Mees in 1899 het examen voor de HBS af. Hij slaagde in 1905 in Den Haag voor het diploma middelbaar tekenonderwijs. Hij was leerling van onder anderen August Allebé en Willem van Konijnenburg. H.E. Mees was de eerste voorzitter van de in 1912 opgerichte kunstenaarsvereniging De Onafhankelijken.

Olav Everts vertelt over dit schilderij *“Ik was met mijn moeder Ellen Mallin Everts-Kohmann (van Noorse komaf) een aantal dagen in Rotterdam om te poseren. Het enige dat ik mij van die ontmoeting kan herinneren is dat ik een Chinese blikken politie agent op een motorfiets met een opwind veer + sleutel cadeau kreeg voor het braaf poseren”*.

COLLECTIE - TOP 10 AANWINSTEN

EEN DRIETAL STOLPEN MET KUNSTBLOEMEN

De stolpen zijn van glas met een bodem van hout met daarin kunstbloemen van textiel, metaal en papier in een wit porseleinen vaasje met goudkleurige versieringen.

Deze glazen stolpen beschermden kunstbloemen van textiel, papier, ijzerdraad en natuurlijk materiaal in een porseleinen vaas. Tot ver in de twintigste eeuw vormde een glazen stolp met daaronder een bloemstuk, droogboeket, kunstbloemen of het huwelijksboeket een pronkstuk in veel woonkamers. De meeste stolpen zijn inmiddels verdwenen omdat ze erg kwetsbaar zijn.

Dit soort decoratieve objecten werden in Frankrijk gemaakt. De vaasje zijn van zogenaamd Brussels porselein.

COLLECTIE - TOP 10 AANWINSTEN

SCHOORSTEENHONDJES

In maart 2023 verkreeg het Veenkoloniaal Museum uit een nalatenschap een schenking van maar liefst 21 schoorsteenhondjes. Van Staffordshire Spaniels tot poedels en een onbekende soort hond, in diverse groottes en maten. De oudste dateert rond 1850, de jongste uit de jaren '50. Het geheel is een mengelmoes van stijlen en modellen uit diverse landen, zowel Engels als Duits en zelfs een Japanse. Het verschil tussen een Engelse poedel en een Duitse is gemakkelijk te zien. Een Engelse heeft een lichaam van gruis, terwijl een Duitse een korrelvormig lichaam heeft. De Japanse poedel is gemakkelijk te herkennen, geheel in de stijl van een echte poedel met een soort knotje op het hoofd, en heeft karakteristieke oogjes. De hondjes zijn een welkome aanvulling op de nog steeds groeiende collectie scheepvaartssouvenirs.

COLLECTIE - TOP 10 AANWINSTEN

TWEE BIJZONDERE RUSSISCHE CHROMOLITHOGRAFIEËN

Het Veenkoloniaal Museum ontving twee bijzondere Russische chromolithografieën die door Dirk Everhardus Everts, rond 1900 werkzaam bij de houtzagerij van Meihuizen te Wildervank, zijn meegenomen vanuit Sint Petersburg.

De twee chromolithografieën zijn gemaakt door de in 1821 te Sint Petersburg geboren, Pytoer Petrovich Sokolov. Hij schilderde diverse winterlandschappen met daarin arrensleden. Hij kreeg les van zijn vader Pjoter.

In 1840 besloot hij naar de kunstacademie te gaan. Hij werd in Rusland vooral bekend als illustrator. Naast illustraties voor boeken van Turgenev en Gogol, maakte Sokolov graag jacht- en genretafelen, die ook als chromolithografieën werden verspreid. In 1878 en 1889 nam hij deel aan de wereldtentoonstellingen in Philadelphia en Parijs. Daarna werd hij erelid van de Société des Artistes Français en ontving hij de titel van academicus in 1893.

COLLECTIE - TOP 10 AANWINSTEN

ZILVEREN MINIATUUR HOEPELENDE JONGEN

In april 2023 ontvingen we een zilveren miniatuur beeldje van een jongetje spelende met een hoepel, alles geheel vastgezet op een onderplaat. Gekeurd met het negentiende-eeuwse belastingstempel 'dolfijntje' en het meesterteken 'HW1' van Hendrik Wewer, hij was als zilversmid actief te Veendam vanaf 1892.

Kinderen kregen voor hun verjaardag vaak kleine zilveren miniaturen. Alle mogelijke voorwerpen uit het dagelijks leven werden van zilver vervaardigd. Daarbij gold een duidelijk onderscheid tussen speelgoed voor jongens en voor meisjes. Deze miniaturen worden onderverdeeld in de volgende onderwerpen: kinderspelen, dieren, sport- en vermaak, beroepen en religieuze voorstellingen. Bij het poppengoed werden kinderen als grote mensen voorgesteld. Het miniatuurzilver stond te pronk in kastjes.

In de negentiende eeuw ging de gewoonte zilveren speelgoed te geven op een verjaardag verloren. Het verzamelen van miniatuurvoorwerpen van zilver werd vooral een liefhebberij van dames uit de burgerij, die ze uitstalden op etagères.

COLLECTIE - TOP 10 AANWINSTEN

ZILVEREN BRANDWIJNKOM, PETRUS HOFMAN PEERLKAMP, 1859

Dankij ons Zilverfonds wisten we op een veiling een zilveren brandewijnkom van de hand van de Wildervankster zilversmid Petrus Hofman Peerlkamp te verwerven.

De schaal is gemerkt met een zilverkeur en jaarletter Z (= 1859) en meesterteken PP3 wat staat voor Petrus Hofman Peerlkamp (1792-1876).

De voorkant bevat een stippegravure op de voet met de letters J.H.H. doelend op waarschijnlijk Jantje Harms Hazewinkel, haar kind kwam dat jaar, in 1859, ter wereld.

Vanaf 1650 tot eind negentiende eeuw werden in de provincie Groningen brandewijnkommen gemaakt. Ze waren erg populair in het noorden van Nederland en Duitsland. De kommen werden gebruikt bij belangrijke gebeurtenissen als geboorten, huwelijken en feestdagen. De gastheer bracht dan een heildronk uit, waarna de kom rondging langs de gasten. Ook op kerkelijke feestdagen werd de kom gebruikt. In de kerk had deze brandewijnkom ook een functie bij een belangrijke gebeurtenis als de doop.

COLLECTIE - TOP 10 AANWINSTEN

ACRYLSCHILDERIJEN EN COLLAGES VAN ANNE LAMFERS

Het Veenkoloniaal Museum verwierf diverse acrylschilderijen en collages van de in Stadskanaal woonachtige kunstenaar Anne Lamfers.

Het werk van Anne Lamfers leest zich als een soort biografie. Zijn werk is zeer divers, wat tot uiting komt in stijl, vorm en kleurgebruik.

De belangstelling voor tekenen en schilderen wordt al vroeg bij Anne gewekt. Als kind observeert hij graag de boerenerven, de sloten, de velden en alle flora en fauna die hij kan vinden. Thuis mag hij werken met ecoline en plakkaatverf, die vader Jaap gebruikt bij de cursus reclameteekenen. Eind jaren '50 staat hij voor de vraag welk beroep te kiezen. In het behoudende protestants-christelijk milieu is het niet gebruikelijk vrij kunstenaar te worden. Voor Anne betekent dat kiezen voor de kweekschool. Zijn voorliefde voor tekenen en handenarbeid komt ook hier naar voren.

Tijdens deze opleiding haalt hij in de derde klas zijn tekenakte voor Lager Onderwijs. Zijn loopbaan begint als onderwijzer in Wierden (Overijssel), waar hij zich direct na het huwelijk vestigt. Twee jaar later verhuist hij voor een baan als leraar aan de Mavo / HBS in Grijpskerk. In de avonden begint hij aan een studie handvaardigheid aan de School voor Handenarbeid en de Academie Minerva in de stad Groningen. Begin jaren '70 verhuist het gezin naar Stadskanaal. In deze plaats werkt hij jarenlang als leraar handvaardigheid.

COLLECTIE - TOP 10 AANWINSTEN

ZILVEREN BREISCHEDE / BREIPENHOUDER

Eind dit jaar verwierven we een zilveren breischede/breipenhouder met gedreven florale en geometrische versiering, bloemen en acanthusbladeren, hangend aan een draagclip. Gekeurd met het 19e-eeuwse zwaardje, zilverkeur lopende leeuw, en het meesterteken van S.T. Reitsma (werkzaam te Sneek en Lemmer vanaf 1841 tot na 1857). Lengte 149 mm. Aan de onderkant zien we een breuklijn, alsof het al eens gerepareerd is. Bovenin zit een klein gaatje.

Steven Tjittes Reitsma werd in 1793 te Lemmer geboren, hij werd werkmeester in 1814. Hij overleed in 1868 in Sneek op 75 jarige leeftijd. Steven Tjittes Reitsma was een zoon van Tjitte Stevens Reitsma en Trijntje Gurbes de Wind. Hij trouwde met Joanna Hendriks Miedema in 1814, ze kregen samen 11 kinderen. Vroeger nam volkskunst een belangrijke plaats in.

COLLECTIE - TOP 10 AANWINSTEN

AARDEWERKEN BORD: TER HERINNERING AAN DE ATLANTIC SPORTVERENIGING

In november 2023 verkreeg het Kapiteinshuis een enorme collectie memorabilia met betrekking tot de familie Oldenburger.

Een van de items was een sierbord met daarop een naar rechts varende "SS. Veendam".

Na overleg met de familie werd besloten deze aan het Veenkoloniaal Museum te schenken, daar we in het verleden ooit een expositie hadden over de "SS. Veendam". Het is een aardewerken bord met in een banier de inscriptie: *'Ter Herinnering aan de Atlantic Sportvereniging'*. Daaronder een naar rechts varende oceaanstomer. Onderaan in een banier de inscriptie: *'SS Veendam Oktober 1953'*, aan de achterkant gemerkt met het logo van plaatbakkerij en pijpenfabriek Zenith uit Gouda, en de inscriptie: *'Made in Holland aangeboden aan Kapitein H. Oldenburger beschermheer'*.

Blijkbaar bestond er aan boord van de schepen een echte sportvereniging om de bemanning fit te houden en was de heer Harm Albert Oldenburger daar beschermheer van.

PUBLICATIES

2SPRAAK, AFRIKA ONTDEKKEN IN TEXTIEL

Odilia Okonga

Een kleurrijke publicatie die uitgebreid ingaat op de verschillende stoffen zoals ze tentoongesteld werden in de tentoonstelling *2Spraak, Afrika ontdekken in textiel*. Verder veel achtergrondinformatie over de gebruikte technieken.

DORUS ROOVERS, VELUWS KUNSTENAAR HERONTDEKT IN GRONINGEN

Elise van Ditmars

Deze publicatie verscheen ter gelegenheid van de tentoonstelling *Dorus Roovers, Veluws kunstenaar herontdekt in Groningen* in het Veenkoloniaal Museum te Veendam van 5 juni tot en met 18 september 2016.

Omdat er nog veel vraag naar was hebben we het in 2023 laten herdrukken, aangevuld met nieuw verkregen werken.

GRONINGEN ZEILT - 19E EEUWSE SCHEEPS-PORTRETTEEN EN HUN VERHALEN

Hendrik Andries Hachmer

Deze publicatie/catalogus is uitgegeven naar aanleiding van de tentoonstelling *Groningen Zeilt*. Dit boek beschrijft meer dan 90 scheepsportretten van schepen die hebben gevaren in de provincie Groningen. Voor de afbeeldingen is gebruik gemaakt van scheepsportretten van musea en portretten afkomstig van particuliere collecties.

PUBLICATIES

OMZIEN NAAR HET MUSEUM

Het magazine Omzien naar het Veenkoloniaal Museum kreeg een nieuwe vormgeving. De oplage werd verdubbeld van 1000 naar 2000. De extra exemplaren werden verspreid als 'promotie-magazine'. Het Omzien verscheen in 2023 twee keer. Deze magazines zijn gevuld met interessante artikelen en een vooruitblik op de komende exposities en activiteiten.

VEENKOLONIALE VOLKSALMANAK

In 2023 verscheen de 35ste editie van de Veenkoloniale Volksalmanak. De almanak kan nog altijd op een trouwe schare fans rekenen en de oplage is daarom opgeschroefd naar 1000.

Donateurs van het museum ontvangen zowel het Omzien naar het Museum als de Veenkoloniale Volksalmanak gratis.

TENTOONSTELLINGEN

HOLLAND MANIA IN RIGA: VAN 11 NOVEMBER 2022 TOT EN MET 12 MAART 2023

Het Riga Art Nouveau Centre herbergt heel veel keukentextiel dat herinnert aan Nederland. Het bekende Volendammer jongetje en -meisje, zeilschepen, molens en koeien. Ook bij de ingang van het museum zien we muurschilderingen met Nederlandse taferelen. Waarom is dit rond 1900 zo populair? In deze expositie proberen we daar een antwoord op te geven. We putten uit het keukentextiel van het Riga Art Nouveau Centre en gaan in op de Holland Mania die rond 1900 erg populair is in landen waar het gevoel van eigen cultuur en taal sterk op komt. De Holland Mania werd mede beïnvloed door de Boerenoorlogen (1880-1902) die in Zuid-Afrika gevoerd werd. Een kleine kolonie afstammelingen van Nederlanders, die in opstand kwam tegen het machtige Groot-Brittannië, hield dapper stand tegen het grote Britse leger. Dat wekt verbazing en bewondering. Maar er is meer; kunst & kitsch, tulpen, een protestvlag en een collectebus voor de Boerenoorlog en nog andere merkwaardige voorwerpen. Bovendien produceren we zelf voor de toeristenmarkt klompen, molentjes, Delfts blauw etc. Deze tentoonstelling kwam tot stand met medewerking van het Riga Art Nouveau Centre te Riga en Museum Royal Goedewaagen te Nieuw Buinen.

Hollandse motieven in een voorraadkast in Letland

TENTOONSTELLINGEN

EEN VLEUG JUGENDSTIL IN OOST-GRONINGEN: VAN 11 DECEMBER 2022 TOT EN MET 27 AUGUSTUS 2023

In de 19de eeuw ontstonden allerlei neostijlen die teruggrepen op een roemrucht verleden. Neoclassicisme, neogotiek en allerlei eclectische mengvormen. Jugendstil of Art Nouveau (Nieuwe Kunst), wilde met deze traditie breken en gebruik maken van nieuwe technieken. Er was ruimte voor ornamenten in deur- en raampartijen in vloeiende lijnen, geïnspireerd door de natuur.

Opmerkelijk dat we in kleinere dorpen en steden van Noord-Nederland soms sprankelende voorbeelden tegenkomen. Panden, gebouwd in opdracht van jonge industriëlen en ondernemers en een ontluikende middenstand, die geld beschikbaar hadden om te investeren in iets nieuws en zich vaak ook van de rest wilden onderscheiden. Lokale architecten keken af bij de grote namen, speelden leentjebuurtje of gebruikten voorbeeldboeken. Ook de plaatselijke dorpsstimmerman wist wel aan tegels met Jugendstilmotieven en glas-in-lood ramen te komen. En zo zijn er anno 2022-2023 in de dorpen in Oost-Groningen nog steeds mooie voorbeelden te vinden van Jugendstilpanden en mengvormen, waar Jugendstilelementen in zijn verwerkt.

In de tentoonstelling hebben we aandacht besteed aan diverse nu nog bestaande panden, maar ook aan interieurstukken zoals meubels, gebruiksvoorwerpen en boeken, die een soort drie-eenheid met het speciaal voor de opdrachtgever gecreëerde gebouw vormden.

TENTOONSTELLINGEN

MATTHIJS RÖLING, NATUURLIJKE SCHOONHEID: 27 MAART 2023 TOT EN MET 18 JUNI 2023

Röling (Oostkapelle, 1943) studeerde vanaf 1960 aan de Koninklijke Academie Den Haag en later aan de Rijksacademie van Amsterdam. Hij beweegt zich tussen de abstracte en conceptuele kunstvormen en als een van de eerste kunstenaars in Nederland durft hij te breken met deze tendens. Hij gaat schilderen naar de werkelijkheid en wijdt zich aan de figuratieve kunst. De eigenzinnige keuze om niet mee te gaan in de kunstontwikkelingen van zijn tijd, zorgt initieel voor kritiek. Abstracte kunst wordt na de oorlog immers gezien als de kunst van de vrijheid, maar uiteindelijk maakt de kritiek plaats voor grote waardering. Röling wordt een van de grootste figuratieve kunstenaars van Nederland en ontvangt verschillende onderscheidingen. Ook bekleedt hij een voorbeeldrol voor jonge kunstenaars die de figuratieve weg kiezen en hij doceert jarenlang aan de Academie Minerva Groningen. Zijn vroege oeuvre bestaat uit stillevens en mythologische voorstellingen. Later ligt zijn focus op mensfiguren en naakten. Aan het einde van zijn loopbaan schildert hij veelal tuinen. Zijn stijl bevat veel symboliek en toont verwijzingen naar een wereld vol fantasie. Een keer op keer terugkerende liefde in zijn schilderijen is die voor mens, natuur en zonlicht. Hij laat zich inspireren door het Groninger landschap rondom hem.

Natuurlijke schoonheid werd mede mogelijk gemaakt door het Drents Museum. Sinds jaar en dag neemt het werk van Röling een belangrijke plaats in binnen de collectie van het Drents Museum.

Matthijs Röling, *Theepot met Duitse Lisse*

TENTOONSTELLINGEN

GEKNIPT VOOR HET LEVEN: VAN 2 JULI 2023 TOT EN MET 5 NOVEMBER 2023

Vanaf juli 2023 was de tentoonstelling 'Geknipt voor het leven' te zien in het Veenkoloniaal museum Veendam. Het museum toonde daarmee een overzicht van drie eeuwen papierknipkunst uit de noordelijke provincies en de bezoeker werd langs historische topstukken van papier geleid.

Vanouds is papierknippen een ambacht dat velen beoefenden gedurende de lange winteravonden en nog steeds beleven veel mensen plezier aan deze kunstvorm. De knipkunst verdient haar plaats in de kunstgeschiedenis, toch is over de geschiedenis hiervan nog veel onbekend. Verschillende musea bezitten een of meer oude knipwerken, maar omdat ze veelal het museumdepot niet verlaten, zijn ze onzichtbaar voor het publiek. Voor de provincies Groningen, Friesland en Drenthe brengt deze tentoonstelling daar tijdelijk verandering in.

Aan de hand van een groot aantal bruiklenen uit museale en particuliere collecties, gaf deze tentoonstelling een goed beeld van de knipkunst uit de voorgaande eeuwen. Van verhalen die onder andere betrekking hebben op familiegebeurtenissen, het dagelijks leven of afkomstig zijn uit de Bijbel.

De tentoonstelling in het Veenkoloniaal Museum kwam tot stand in samenwerking met de Nederlandse Vereniging voor Papierknipkunst die in 2023 haar 40-jarig bestaan vierde.

collectie: Openluchtmuseum Het Hoogeland, Warffum

TENTOONSTELLINGEN

GRONINGEN ZEILT - SCHILDERIJEN, TEKENINGEN EN KAPITEINS: VAN 17 SEPTEMBER 2023 TOT EN MET 18 FEBRUARI 2024

Aan de bloeiperiode van de 19de-eeuwse Groninger zeevaart herinneren nog honderden schilderijen en tekeningen. Toch is het maar een fractie van alle scheepsportretten die ooit gemaakt zijn. Immers elke kapitein liet zijn schip portretteren. Tijdens zijn loopbaan waren dit er al gauw vier of vijf. Daarnaast vond de stuurman soms een scheepsportret ook wel aantrekkelijk. De kunstenaars die de portretten vervaardigden waren vaak broodschilders. Perspectivisch gezien niet altijd perfect, en soms met de vreemdste golven.

We presenteren in vier zalen een bonte selectie van schilderijen, waarbij de ene kunstenaar waar talent toont, schetst de andere er maar wat op los. Soms werden de portretten zelfs vervaardigd door schilders die nog nooit op zee waren geweest. Ook lieten we verhalen zien van enkele kapiteins, hun belevenissen in voor- en tegenspoed. Deze verhalen komen uit het historisch onderzoek van Arda Vossebeld-Dijkhuizen, die ook meewerkt aan de website scheepsindex.nl.

Bij deze expositie hebben we rijkelijk uit eigen collectie geput, uit diverse grote particuliere collecties en toonden we bruiklenen van onze collega's in Noord-Nederland. Werken die normaal niet zo vaak te zien zijn. We gingen vol onder zeil!

TENTOONSTELLINGEN

2 SPRAAK - AFRIKA ONTDEKKEN IN TEXTIEL: VAN 26 NOVEMBER 2023 TOT EN MET 20 MEI 2024

In 2 Spraak hebben we in het Veenkoloniaal Museum Veendam het huidige Afrika centraal gezet op het gebied van mode en cultuur. Want wat is Afrika? Afrika is een immens groot continent met zeer diverse culturen en mode, een continent waar weinigen echt iets van weten. Evenzogoed als Europa wordt Afrika overspoeld door goedkoop textiel. Toch zijn er ook mooie 'Made in Africa' stoffen te krijgen. Stoffen die vaak symbolisch een verhaal vertellen en meestal van natuurlijke stoffen zijn gemaakt. Zo kan men van de Oegandese schorsdoek, zeker moderne blazers en hoeden maken. Maar er is zoveel meer te ontdekken!

Want kennen wij Bògòlanfini, ook wel modderdoek genoemd? Deze doek is uitgegroeid tot een symbool van culturele identiteit van Mali, of de Kitenge, een bont bedrukt, zwart katoenen stof uit Kenia. En wat te denken van de wax-print, notabene ooit in 1850 in Nederland bedacht voor de Indonesische markt. Nog steeds bepaalt deze wax print het modebeeld en ook Afrikaanse producenten maken tegenwoordig zelf de mooiste stoffen en prints.

Kleurrijke mannequins tijdens een modeshow n.a.v. de expositie

ACTIVITEITEN

4 JANUARI 2023: TEGELS SCHILDEREN

In onze expositie 'Holland Mania' waren vele voorbeelden te vinden van 'Hollandse' motieven zoals die op tegels voorkwamen en voorkomen. Op 4 januari konden kinderen van 8 t/m 12 jaar zelf een tegel beschilderen met Hollandse motieven. Na het beschilderen moesten de tegels even drogen en konden ze thuis afgebakken worden. De deelnamekosten bedroegen € 1,50 per tegel.

1 MAART 2023: SERVIESGOED SCHILDEREN IN JUGENDSTIL STIJL VOOR KINDEREN

Woensdag 1 maart gingen we serviesgoed beschilderen in Jugendstil stijl. Kinderen konden kiezen uit bv. een schotel of een kopje, deze waren aanwezig in het museum. Natuurlijk mochten ze ook zelf een leuk ontwerp bedenken.

Na afloop mocht iedereen het werkstuk mee naar huis nemen en thuis afbakken.

8 MAART 2023: CURSUS JUGENDSTIL IN EUROPA

Het Veenkoloniaal Museum organiseerde in maart op drie woensdagavonden een cursus waarin Jugendstil in Europa centraal stond. Drs. Frederik Erens nam u op deze avonden mee 'op reis' door Europa. De cursus begon op woensdagavond 8 maart, vervolgens op 15 en 22 maart. De aanvang was om 20.00 uur. Het programma:

week 1: opkomst van de Jugendstil in West-Europa, week 2: Opkomst in Nederland, week 3: Baltische-, Finse- en Russische Art Nouveau. De cursus werd als één geheel aangeboden, dus geen losse lezingen.

Drs. Frederik Erens (1970) studeerde aan de Rijksuniversiteit Utrecht politieke en Oost-Europese geschiedenis. Tevens is hij werkzaam als reisleader voor cultuurreizen en bestuurslid van de Nederlands-Baltische Vereniging.

24 MAART, 21 JULI & 25 AUGUSTUS 2023: JUGENDSTIL ARRANGEMENT MET OVER- NACHTING

In samenwerking met Hotel Parkzicht organiseerden we speciaal ter gelegenheid van onze tentoonstelling 'Een vleug Jugendstil in Oost-Groningen' op drie weekenden een Jugendstil arrangement.

ACTIVITEITEN

Deelnemers werden op vrijdagmiddag of -avond ontvangen in Hotel Parkzicht te Veendam. Zaterdag vertrok men na het ontbijt naar cultuurcentrum van Beresteyn in Veendam. Daar werd iedereen om 10.30 uur in Grandcafé van Beresteyn ontvangen met koffie/thee en koek. Vervolgens gaf directeur Hendrik Andries Hachmer in het Veenkoloniaal Museum een PowerPoint presentatie, en nam zo iedereen mee op reis langs Jugendstilinterieurs in Oost-Groningen. Deelnemers maakten kennis met prachtige interieurfoto's, gemaakt door fotograaf Norma van der Horst. Na deze presentatie had men tot 14.00 uur de tijd om de expositie 'Een vleug Jugendstil in Oost-Groningen' te bekijken en om even in het winkelcentrum van Veendam te verpozen.

Om 14.00 uur vertrokken we voor een kleine stadswandeling door Veendam. We maakten kennis met de huizen van Klein- en Groot Engbert, de hypotheekbank en de woning van Severinus ten Horn. We sloten af met een hapje en een drankje in het zeer monumentale woonhuis van de markante Veendammer Van Heijningen Bosch. Na afloop kreeg men een 83 kilometer lange monumentenroute mee. Ook bestond de mogelijkheid om er nog een extra overnachting aan vast te koppelen.

10 APRIL 2023: NEUT'N SCHAIT'N

Neut'n schait'n, ook wel riester'n genoemd. Wie schiet hem dik of schiet hem dun. Ditmaal binnen aan de nagebouwde Sluiskade in het museum. Onder de deelnemers werden weer mooie prijsjes verloot!

19 MEI 2023: LEZING OVER BINNENVAART IN DE GRONINGER VEENKOLONIËN

Vrijdagavond 19 mei verzorgde Hendrik Andries Hachmer vanaf half acht in het Veenkoloniaal Museum een Lezing over de binnenvaart in de Groninger Veenkoloniën, onder de titel 'van 60 tot 1500 ton'. Geput werd uit een rijke collectie van foto's die in de jaren negentig van de vorige eeuw door het Veenkoloniaal Museum werden verworven.

20 MEI 2023: BOGDIKE GOOIT DE TROSSEN LOS: FESTIVAL 'LEUTJE SAIL'

Stichting Bogdike Veendam organiseerde op zaterdag 20 mei een klein maritiem festival. Ons museumschip Familietrouw was, samen met enkele andere schepen, aanwezig aan het Bocht Oosterdiep te Veendam. Langs de kade waren

ACTIVITEITEN

diverse activiteiten. Er waren optredens van Shantykor en Wim Dussel vermaakte het publiek als Kiepkor. Natuurlijk was er ook een visboer aanwezig en voor kinderen werden er maritiem gerelateerde activiteiten georganiseerd door Summerfun! Zaterdag was onze Museumvrachtwagen 'De Pelikaan' (Onze Chevy) ook aanwezig.

20 MEI 2023: OPEN NEDERLANDS KAMPIOENSCHAP KAAIBAKKEN 2023

Zaterdag 20 mei 2023 werd voor de 35-ste keer het Open Nederlands Kampioenschap KAAIBAKKEN gehouden. De wedstrijd vond plaats op camping Wel Wait aan de Albert Reijndersstraat A 111 in Nieuwe Pekela. Het kampioenschap is een initiatief van het Veenkoloniaal Museum in Veendam. De deelnemers waren vanaf 13:00 uur welkom voor de inschrijving. Vanaf 14:00 uur begon

de strijd om het kampioenschap. Het was een gemengde strijd tussen mannen, vrouwen en de jeugd. Naast het verwerven van de eretitel Kaaibak-kampioen kon men ook nog in het bezit komen van de winnaars-trofee, gemaakt door houtdraai-kunstenaar Albert Jan Rouwkema. Deelname was gratis.

5 JULI 2023: KINDERACTIVITEIT: SERVIES BESCHILDEREN

Woensdag 5 juli gingen we in de bibliotheek van Veendam servies beschilderen. Kinderen konden kiezen uit verschillende soorten servies en vele kleuren om te schilderen. Ze konden een eigen ontwerp kiezen of een mooi patroon. De bibliotheek werkte voor deze workshop samen met het Veenkoloniaal museum. Na afloop mocht iedereen het werkstuk mee naar huis nemen en thuis afbakken. De kosten waren € 1,50 per serviesstuk.

15 JULI 2023: MEGA BOEKEN, PLATEN- EN PRENTBRIEF- KAARTENMARKT IN CULTUURCENTRUM VANBERESTEYN IN VEENDAM

Het was een lang gekoesterde wens om eens een grote boekenmarkt te organiseren met tientallen standhouders. En het is gelukt. In de foyer van Cultuurcentrum vanBeresteyn in Veendam presenteren zich niet alleen boekhandelaren, maar ook handelaren in prentbriefkaarten en vinyl. Tientallen antiquariaten uit Groningen,

ACTIVITEITEN

Friesland en Drenthe presenteren tweedehands en antieke boeken: geschiedenis, Tweede Wereldoorlog, regionale geschiedenis Groningen en Drenthe, kunst, oude en zeldzame boeken, kunstnijverheid, literatuur, thrillers, natuur, vogels, tuin en landschap enz. Niet alleen boeken, maar ook vinyl(platen) en ansichtkaarten werden aangeboden. Natuurlijk was er ook een stand van het museum aanwezig. Tevens was er een mogelijkheid om boeken te laten taxeren. De aanvang was om 10.00 uur en de toegang was gratis.

9 SEPTEMBER 2023: WORKSHOP PAPIERKNIPPEN

In het kader van onze tentoonstelling 'Geknipt voor het Leven' gaven vrijwilligers van de

Nederlandse Vereniging voor Papierknipkunst een workshop papierknippen, -snijden en -prikken voor beginners en belangstellenden.

21 & 22 SEPTEMBER 2023: OET! - RONDLEIDING IN HET MUSEUM EN IN VANBERESTEYN

In het kader van OET! vanBeresteyn organiseren we een rondleiding in het museum en in het Cultuurcentrum vanBeresteyn voor iedereen die altijd al een kijkje achter de schermen had willen nemen bij het theater en filmhuis. Locatie: Foyer vanBeresteyn.

22 SEPTEMBER 2023: OET! - LEZING: GRONINGEN ZEILT

In het kader van OET! vanBeresteyn, verzorgde maritiem kenner, Hendrik Andries Hachmer, deze avond een lezing die aansloot op de tentoonstelling 'Groningen Zeilt, 19de-eeuwse scheepsport-

retten en hun schilders' (17 september 2023 t/m 7 januari 2024). De Groninger Veenkoloniën kenden in de 19de eeuw een Gouden Eeuw, en de zeevaart naar de Oostzee bracht niet alleen welvaart, maar ook lief en leed.

24 SEPTEMBER 2023: OET! - KNUTSELEN EN MUZIEK IN HET MUSEUM

ACTIVITEITEN

In het kader van OET! van Beresteyn was het museum op deze dag geopend van 10.00 tot 17.00 uur (gratis toegang) met de volgende activiteiten:

- Groningen zeilt: Knutsel je eigen bootje! Passend bij de expositie 'Groningen zeilt' kan je een eigen bootje maken.

- Muziek-, Dans en Theaterschool Veendam hield een Open dag. Dit was de start van een nieuw muzikaal seizoen!

Er was muziek op de volgende locaties:

14.00 uur – Barokensemble MDT – Foyer van Beresteyn

14.20 uur – Duo – Veenkoloniaal Museum

15.00 uur – Tess & The Fellas – Foyer van Beresteyn

15.20 uur – Duo – Veenkoloniaal Museum

15.45 uur – Dans Demo – Foyer van Beresteyn

16.30 uur – Duo – Veenkoloniaal Museum

16.30 uur – Zang Demo – Foyer van Beresteyn.

24 SEPTEMBER 2023:

OET! - TRIO ANNEFLOOR PLANTINGA

In het kader van OET! van Beresteyn was het museum deze dag geopend van 10.00 tot 17.00 uur (gratis toegang).

Als viooldocente vindt Annefloor Plantinga het belangrijk om eigen talenten te ontdekken.

Ongeacht niveau brengt ze graag haar passie voor de viool over. Ze heeft vanaf haar tiende les gehad van bevoegen vioolpedagogen en in verschillende (jeugd)orkesten gespeeld.

Annefloor studeerde viool aan het Prins Claus Conservatorium en deed een master Kunst-

educatie. Ze heeft vele prijzen gewonnen op verschillende concoursen, waaronder het Britten vioolconcours. In 2017 richtte ze haar eigen Strijkkwartet Puellae op. Daarnaast speelde ze met het trio Annefloor Plantinga en diverse orkesten.

Annefloor Plantinga (viool) met Nino Natroshvili (viool) en Lois van Malenstein (cello)

Tijdstip van optreden was: 10.45 uur en 12.30 uur, locatie: Veenkoloniaal Museum.

24 SEPTEMBER 2023:

OET! - THE NORTHERN CONSORT

In het kader van OET! van Beresteyn was het

museum deze dag geopend van 10.00 tot 17.00 uur (gratis toegang).

The Northern Consort speelt oude muziek, van begin 17e tot begin 19e eeuw, op authentieke instrumenten. Zo af en toe wordt ook recenter repertoire gespeeld. Het ensemble heeft zich de afgelopen tien jaar ontwikkeld tot een ensemble van een hechte groep musici, die elke keer weer tot het uiterste gaan om de muziek op een spannende en frisse manier op het podium te krijgen. Met deze filosofie hebben ze een veelheid aan thematische en grensoverschrijdende programma's gebracht. Talrijke dichters, schrijvers, acteurs, tekenaars, zangers en solisten hebben hun kunsten samen met het ensemble ten toon gespreid. We noemen: Thomas Rosenboom, Toon Tellegen, Tonnus Oosterhof, Rutger Kopland, Random Collision, Jos van Veldhoven en Thomas von der Dunk. Tijdstip van optreden was: 14.00 uur, locatie: Veenkoloniaal Museum.

ACTIVITEITEN

**1 t/m 31 OKTOBER 2023:
GRIEZELSPEURTOCHT & KNIPSELWEDSTRIJD**

Tijdens de hele maand oktober konden kinderen een griezelspeurtocht doen door het museum. Ook konden ze de tentoonstelling 'Geknipt voor het Leven' bekijken en hun eigen knipselkunstwerk maken.

Deze activiteit werd georganiseerd in het kader van Oktober Kindermaand en was bedoeld voor kinderen in de leeftijd van 7 tot en met 12 jaar. De toegang voor kinderen was gratis.

**7 OKTOBER 2023:
NATIONAAL PAPIERKNIPFESTIVAL**

Deze zaterdag was Veendam 'the place to be' voor zowel kunstliefhebbers als papierkunstenaars op het Nationaal Papierknipfestival plaats. Het Veenkoloniaal Museum was van 10.00 tot 17.00 uur dé ontmoetingsplek voor papierknippers en belangstellenden uit binnen- en buitenland.

Aanleiding voor het festival was de expositie Geknipt voor het leven.

Gedurende de dag was er een groot aantal extra activiteiten in het museum: trotse papierknippers die demonstreerden, verschillende workshops en lezingen, een voorstelling uit het schimmenspel Odysseus, video's in het filmtheater en een expert die meegebrachte historische knipsels taxeerde. Het festival werd afgesloten door zanger Broeder Dieleman die met zijn optreden een muzikale ode bracht aan Jan de Prentenknipper. Iedereen kon deze dag aanschuiven bij een van de vele workshops die gegeven werden; variërend van beginners tot all-round.

**4 NOVEMBER 2023:
PUBLIEKSDAG MICROSCOPIE**

Het platina jubileum van de Nobelprijs Frits Zernike kreeg op 4 november extra glans met het

opstellen van microscopen op zeventig verschillende plekken in de provincie. Deze stonden bij musea, cultureel erfgoed, bibliotheken, molens en andere verrassende plekken in de provincie. En zo konden bezoekers kennismaken met de schoonheid van de microscopie en konden ze wellicht zelf verrast worden en nieuwe ontdekkingen doen. De microscoop is gebruikersvriendelijk. Dankzij de het LCD scherm konden meerderen tegelijk kijken. Men kon experimenteren met een professionele microscoop! Er was tevens een wedstrijd georganiseerd!

**7, 14 & 21 NOVEMBER 2023:
DRIEDAAGSE CURSUS ART DECO, DOOR
FREDERIK ERENS**

De periode 1910-1940 was een tijd van grote veranderingen in de maatschappij en dat had zijn weerslag op de kunst en de architectuur. Nieuwe vormgeving, nieuwe inspiratiebronnen en nieuwe leefgewoonten volgden elkaar in snel tempo op.

ACTIVITEITEN

Hoe herkent men Art Deco? Wat waren de maatschappelijke omstandigheden waarin deze kunstvorm tot bloei konden komen? Historicus Frederik Erens nam de deelnemers mee in de zeer diverse wereld van de architectuur en toegepaste kunst van de interbellumtijd, in Europa, Nederland, en in het bijzonder de provincie Groningen.

1E BIJEENKOMST 7 NOVEMBER:

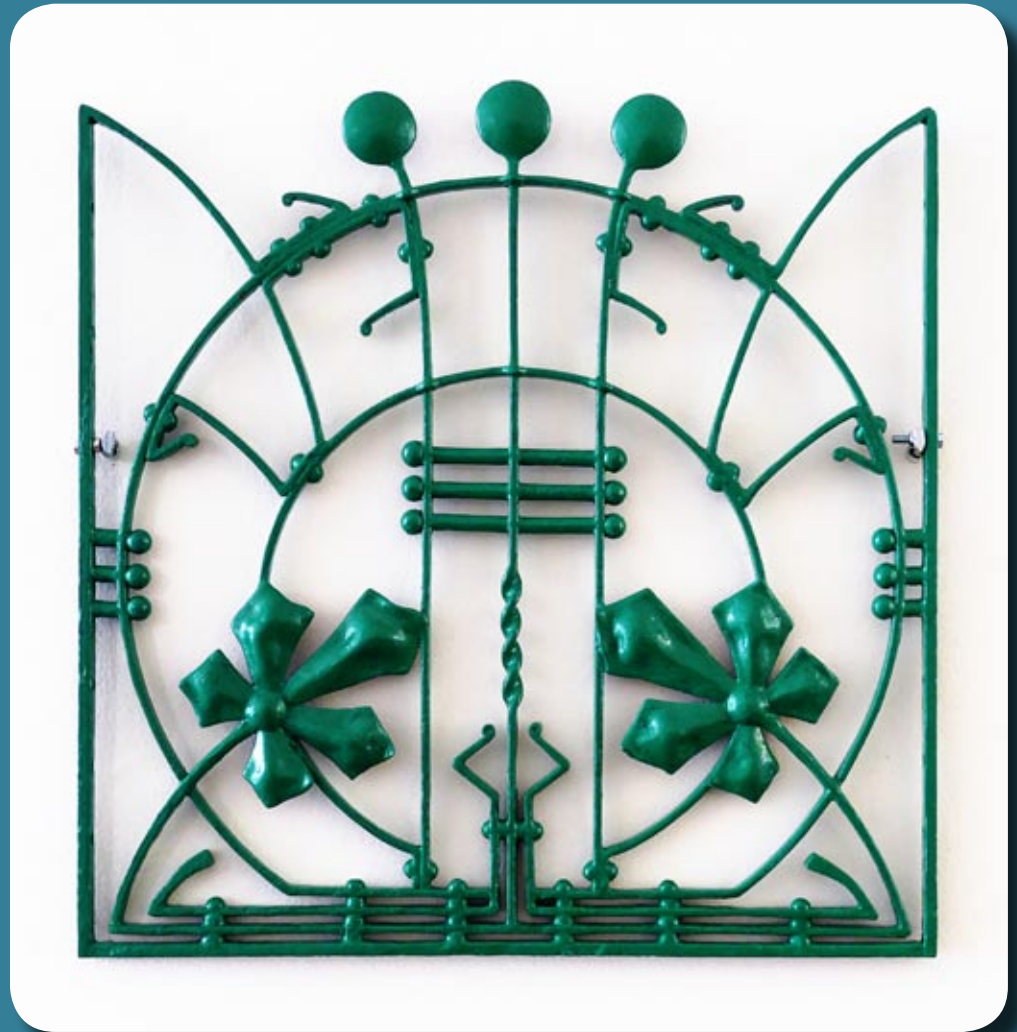
De ontwikkeling van de Art Deco in Europa en in de Verenigde Staten.

2E BIJEENKOMST 14 NOVEMBER:

Amsterdamse School en Haagse School in Nederland; de Amsterdamse School in Groningen.

3E BIJEENKOMST 21 NOVEMBER:

Art Deco langs de Noordzee en Oostzeekust: De Noordduitse steden en de Baltische landen.

ONDERSTEUNING COLLEGA MUSEA

VANDAAG BESTELD, MORGEN IN HUIS, OVER PEKELDER BEURTVAART EN BODERIJERS 3 APRIL T/M 31 OKTOBER 2023

Het Veenkoloniaal Museum steunt ook collega-musea. Ieder jaar maakt het museum een nieuwe tentoonstelling voor het Museum Kapiteinshuis Pekela te Nieuwe Pekela. In 2023 was het onderwerp beurtvaart en boderijsers. Deze expositie gaf de bezoeker een beeld van het vervoer in onze regio over water en weg.

Anno 2023 rijden de bezorgdiensten af en aan voor het afleveren van allerlei bestellingen; van postpakketten, kleding, de boodschappen van de supermarkt en pizza's tot kant en klare kerstdiners. Alles willen we thuis laten bezorgen en het liefst onmiddellijk. Nieuw is dat niet. De mens heeft altijd handel gedreven en dus goederen vervoerd en bezorgd bij de klant. Schuitenvoerders en boderijsers verzorgden eeuwenlang het vervoer van en naar de stad Groningen. Kleine handelaren gingen te voet langs de klanten(kiepkerels), met de hondenkar of

paard en wagen. De maatschappij was toen niet zo gehaast maar ook de beurtschipper en boderijsers werkten volgens een strak tijdsschema. Snikkevaarders hadden daarvoor zelfs voorrang bij de soms erg drukke sluizen. Groningen, dat al eeuwenlang het zgn. stapelrecht, bezat vormde als overslagplaats het hart van het vervoersnetwerk in Noord Nederland.

Ook voor deze tentoonstelling is er een kleine publikatie gemaakt.

2023

J A A R V E R S L A G

V E E N K O L O N I A A L
M U S E U M V E E N D A M

